

Latvijas
kvalifikāciju
ietvarstruktūra

Eiropas
kvalifikāciju
ietvarstruktūra

Iepriekšējās izglītības un pieredzes atzīšana

Pārskats par pašreizējām norisēm Eiropas Savienībā un par paveikto Latvijā

Baiba Ramiņa
Akadēmiskās informācijas centrs

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Darba seminārs „Iepriekšējās izglītības un pieredzes atzīšana augstākajā izglītībā”
11.02.2026.

Padomes ieteikums (2012) par **neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanu**

Izglītības iestādēm būtu jāatvieglo piekļuve formālai izglītībai, pamatojoties uz mācīšanās rezultātiem, kas gūti neformālās un ikdienas mācīšanās laikā, un – attiecīgā gadījumā un ja iespējams – jāpiešķir atbrīvojumi un/vai kredītpunkti par attiecīgiem mācīšanās rezultātiem, kas gūti šajās mācīšanās

Eiropas neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanas inventarizācijas 2023. gada atjauninājums: **Latvija**

- **Valsts izglītības stratēģija 2021.–2027. gadam** – lielāks uzsvars uz neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanu
- **Izglītības likuma grozījumi 2022. gadā** – veicināt un vienkāršot neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanas iespējas jauniešiem

Padomes ieteikums(2022) par Eiropas pieeju mikrovalifikācijām mūžizglītībā un nodarbināmībā

Dalībvalstīm tiek ieteikts vajadzības gadījumā atbalstīt mikrovalifikāciju pastāvīgu un jaunu izstrādi neformālās un ikdienējās mācīšanās vidē, tostarp:

c) apsverot iepriekšējas mācīšanās atzīšanas un neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšanas procedūru pielāgošanu, lai varētu piešķirt mikrovalifikācijas

Neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšana:

Mikrovalifikāciju var saņemt pēc tam, kad ir novērtēti mācīšanās rezultāti, kas sasniegti vai nu īpašā mācību kursā, kura apguves rezultātā tiek piešķirta mikrovalifikācija, vai pamatojoties uz neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātā sasniegto mācīšanās rezultātu novērtējumu

Eiropas augstākās izglītības telpa

Romas komunikē (2020.)

Valsts iestādēm būtu jāveicina iepriekšējās neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšana augstākajā izglītībā, jo tai ir pozitīva ietekme uz piekļuves paplašināšanu, pāreju un pabeigšanu, vienlīdzību un iekļaušanu, mobilitāti un nodarbinātību

leviešanai būs nepieciešama efektīva sadarbība starp augstākās izglītības sistēmu, darba devējiem un plašāku sabiedrību, un, lai to nodrošinātu, nacionālajām kvalifikāciju sistēmām būtu jāveicina pārredzama mācīšanās rezultātu atzīšana un uzticamas kvalitātes nodrošināšanas procedūras

Tirānas komunikē (2024.)

Sabiedrībā pieaug nepieciešamība pēc mūžizglītības, īpaši visiem tiem, kam ir nepieciešamas vai kuri vēlas iegūt jaunas kompetences, lai uzlabotu savu profesionālo, personīgo vai pilsonisko potenciālu [..]

Tas ietver arī iepriekšējās mācīšanās atzīšanu un jaunus izglītības nodrošināšanas veidus, piemēram, mikroqualifikācijas

ECTS lietotāja rokasgrāmata

(projekts 2027. gada ministru konferencei)

- Ja studenti ir sasnieguši mācīšanās rezultātus neformālās vai ikdienas mācīšanās kontekstā, **kredītpunkti jāpiešķir, pamatojoties uz šādas mācīšanās atzīšanu**
- **Studenti var pieprasīt** savu neformālās vai ikdienas mācīšanās kontekstā sasniegto mācīšanās rezultātu atzīšanu
- **Iestādēm jāveicina** visu iepriekšējās mācīšanās formu atzīšana
- Ja šie mācīšanās rezultāti atbilst iestādes piedāvātās kvalifikācijas vai izglītības komponentes prasībām, **atzīšanas rezultātā jāpiešķir ECTS kredītpunkti**, kas saistīti ar atbilstošo kvalifikāciju vai izglītības komponenti
- Katrā nodaļā vai studiju kursā jāieceļ **kvalificēti darbinieki**, kuriem jābūt oficiālām pilnvarām piešķirt kredītpunktus par mācīšanās rezultātiem, kas iegūti neformālās vai informālās mācīšanās ceļā

Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG 2015)

1.4. standarts. Studentu uzņemšana, tālākizglītība, atzīšana un sertifikācija

Augstākās izglītības kvalifikāciju, studiju periodu un iepriekšējās mācīšanās taisnīga atzīšana, tostarp neformālās un ikdienas mācīšanās atzīšana, ir būtiski elementi, lai nodrošinātu studentu progresu studijās, vienlaikus veicinot mobilitāti

LATVIJA

IZM projekts „Iepriekš iegūtās izglītības pielīdzināšana” 2015-2016 (*Erasmus+ KA3 projekts*)

- Ieteikumi ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu vērtēšanā un atzīšanā
- Augstskolu aptauja
- Ieteikumi MK noteikumiem par ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu vērtēšanu

IZM, eksperti no AIC, AIP, LU, BA, RSU, RP, LSA

Izglītības un zinātnes
ministrija

Projekta mērķi un rezultāti

Projekta mērķis:

pilnveidot iepriekš iegūtās, neformālās un ikdienas izglītības un darba pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas procedūras Latvijas augstākās izglītības iestādēs un pilnveidot normatīvo bāzi

Projekta tiešie rezultāti:

- labāks un draudzīgāks iepriekš iegūtās, neformālās un ikdienas izglītības atzīšanas process pretendentiem
- izstrādāti atbalsta instrumenti augstākās izglītības iestādēm atzīšanas procedūru pilnveidošanā
- pilnveidota normatīvā bāze, kas nosaka iepriekš iegūtās mācīšanās atzīšanu

Projekta netiešais rezultāts:

palielināta sabiedrības informētība par iespējām atzīt iepriekšējā darba pieredzē sasniegtus studiju rezultātus un palielinājies kopējais studentu skaits, kuri studiju procesā ir izmantojuši šo instrumentu

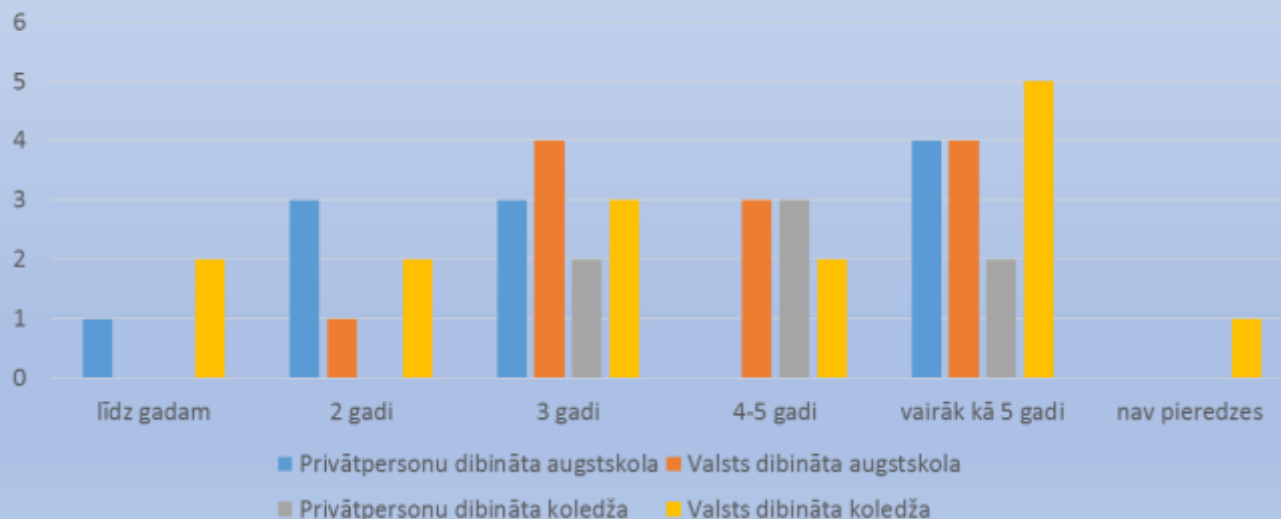
Izglītības un zinātnes
ministrija

Augstākās izglītības iestāžu aptaujas rezultāti 1

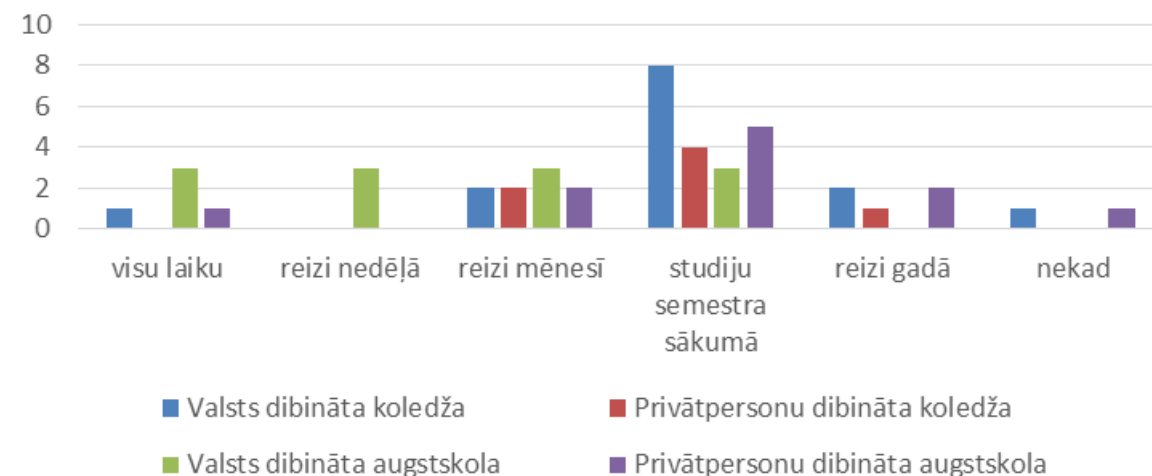

Aptaujā piedalījās 45 AII, t.sk. 15 valsts dibinātas un 7 privātpersonu dibinātas koledžas un 12 valsts dibinātas un 11 privātpersonu dibinātas augstskolas

Pieredze darbā ar iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu

Cik bieži iestādes darbā jārisina jautājumi ar iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu?

Izglītības un zinātnes
ministrija

Augstākās izglītības iestāžu aptaujas rezultāti 2

Galvenie izaicinājumi un secinājumi:

- grūtības pielietot MK 2004.gada 16.novembra noteikumus Nr.932 «Studiju uzsākšanas kārtība vēlākos studiju posmos» un 2012.gada 10.janvāra noteikumus Nr.36 «Iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšana»
- vienotas izpratnes trūkums par procesu kā šķērslis iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanas procedūras īstenošanā
- nav pieejamas vadlīnijas, kurās būtu aprakstīta metodika ar piemēriem, kā būtu jāveic iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšana un ir nepieciešamas mācības par šo procesu
- Prakse būtu atzīstama vairāk kā 30% apmērā

Ieteikumi ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu vērtēšanā un atzīšanā 1

1. IETEIKUMI AUGSTSKOLAI

1.1. Iekšējās kārtības izveidošana augstskolā

1.2. AFIPP studiju rezultātu atzīšanas **četri soļi**

1.2.1. Pirmais solis: ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu identificēšana

1.2.2. Otrais solis: individuālo studiju rezultātu, kas iegūti ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē, dokumentēšana

1.2.3. Trešais solis: ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu vērtējums

1.2.4. Ceturtais solis: lēmuma par ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanu izsniegšana

1.3. Ieteikumi par bēgļu uzņemšanu augstskolā un studiju rezultātu atzīšanu

2. IETEIKUMI VĒRTĒTĀJIEM

2.1. Vispārīgā informācija

2.2. Ieteikumi par novērtēšanas metodēm

2.3. Rezultātu analīze un kvalitātes nodrošināšana

2.4. Nosacījumi ārpus formālās izglītības apgūtajā un profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanā

2.5. Ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu pārbaužu veidi

2.6. Ministru kabineta noteikumos noteiktā regulējuma piemērošanas nosacījums

Ieteikumi ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu vērtēšanā un atzīšanā 2

3. IETEIKUMI PRETENDENTIEM

- 3.1. Vispārīgā informācija
- 3.2. AFIPP atzīšanas loma izglītības iegūšanā
- 3.3. Kam palīdz ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšana
- 3.4. AFIPP atzīšanas tiesiskais regulējums
- 3.5. Ārpus formālās izglītības apgūtajā un/vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanas process
- 3.6. Ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanā iesaistītās puses
- 3.7. AFIPP atzīšanas procesa uzsākšana
- 3.8. Iesnieguma sagatavošana un iesniegšana
- 3.9. Nosacījumi ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanā
- 3.10. Ārpus formālās izglītības apgūtajā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu pārbaužu veidi
- 3.11. Ministru kabineta noteikumos noteiktā regulējuma piemērošanas nosacījums
- 3.12. Lēmuma apstrīdēšana un pārsūdzēšana

IETEICAMIE INFORMĀCIJAS AVOTI

1. pielikums

Akadēmiskās izglītības pielīdzināšanas piemērs:

2.pielikums

Prakses atzīšanas kā profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātu atzīšanā piemērs:

3.pielikums

AFIPP procesa shēma

Normatīvie akti Latvijā

MK Nr.36 (2012)

**Iepriekšējā izglītībā vai
profesionālajā pieredzē
sasniegtu studiju rezultātu
atzīšanas noteikumi**

MK Nr. 505 (2018)

**Ārpus formālās izglītības
apgūto vai profesionālajā
pieredzē iegūto
kompetenču un
iepriekšējā izglītībā
sasniegtu studiju rezultātu
atzīšanas noteikumi**

Kvalitātes novērtēšana

Studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma izstrādes vadlīnijas

Novērtēt studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanas iespējas studiju virziena ietvaros, sniegt konkrētus procedūru piemērošanas piemērus

Ekspertu grupas novērtējuma kopsavilkums par studiju virzienu un tam atbilstošajām studiju programmām

Ir izveidota sistēma un izstrādātas/ ieviestas procedūras studējošo uzņemšanai, studiju perioda, profesionālās pieredzes, iepriekš iegūtās formālās un neformālās izglītības atzīšanai un studējošo sasniegumu un studiju rezultātu vērtēšanai, tās ir loģiskas un efektīvas, iesaistītās puses par to ir informētas

Latvijas pašvērtējuma ziņojums

(prezentēts EKI Konsultatīvajā grupā 2018. gadā)

- Augstākās izglītības līmenī (LKI 5.-7. līmenis) ir izveidoti priekšnoteikumi neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas monitoringam, bet tā īstenošana nav uzsākta
- **Nav pieejami dati par atzīšanu augstskolās**
- Augstākajā izglītībā atzīšana netiek koordinēta valsts līmenī.
- Katra AII veido savu pieeju un praksi neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu novērtēšanai
- Nav izstrādāts vienots maksas cenrādis par neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanu augstākajā izglītībā

Akadēmiskās informācijas centrs – Latvijas NKP (2018). Neformālās un ikdienas mācīšanās rezultātu atzīšanas ieviešana Latvijā. Pašvērtējuma ziņojums

https://nki-latvija.lv/storage/resources/neform_mac_atzis_zinojums_2018_2.pdf